СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 101. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 1. мая, 1926. VOL. XXXIV. No. 101. Jersey City, N. J., Saturday, May 1, 1926. THREE CENTS

АМЕРИКА ПОГОДИЛАСЯ З ФРАНЦІЄЮ ЗА ДОВГИ

ВАШИНГТОН, 29. квітня. — Американська довжна комісія підписала нині з французьким амбасадором Беренжером договір про сплату французьких воєнних довгів.

На основі сего договору, Франція має сплачувати довги через 62 роки. Довги виносять коло 4 міліярди долярів, а з процентами, які наростуть, заким вони будуть виплачені, близько 7 міліярдів долярів. В першому й другому році Франція має платити по 30 міліонів долярів, у третому й четвертому по 32 і пів міліона, в пятому 35 міліонів долярів. В той самий спосіб річна рата буде зростати, поки в 17. році не досягне до висоти 125 міліонів долярів, на котрім вона відтак лишиться до 61. року. Послідна рата буде виносити 118 міліонів долярів.

Сей спосіб сплати ріжниться від того, який кілька місяців тому назад предложив тодішний французький міністер Кайо, в тому, що рати за перші роки троха низчі, але за те загальна сума виплат висша о 627 міліонів долярів.

Угоду потвердив в імени американського уряду президент Кулидж, але вона ще мусить бути потверджена, згідно з американською конституцією, через сенат федерального конґресу. З французького боку, потверджене умови вислав телеграфічно Бріян, французький премієр, але й там вона мусить бути потверджена французьким парляментом. Політичні круги обох країв уважають сі потвердження за запевнені.

НОВІ КЛОПОТИ КУЛИДЖА З ФАРМЕРСЬКИМИ СЕНАТОРАМИ.

ВАШИНГТОН, 29. квітня. — Одинайцять сенаторів зі західних стейтів відбуло нині наради в справі оборони фармерських інтересів, яким, на їх думку, загрожує політика президента Кулиджа.

Сі сенатори домагаються від уряду продовження сесії конґресу на так довго, поки не буде ухвалена якась суща допомога для фармерів. Вони добиваються, головно, щоби уряд занявся продажею фармерських продуктів. Для президента Кулиджа сей рух може бути дуже не на руку, бо до нього пристали такі впливові републиканці, як Лавдон.

ПЕРЕСЛУХАННЄ В СПРАВІ ВІЙСКОВОЇ МУШТРИ В ШКОЛАХ.

ВАШИНГТОН, 29. квітня. — Перед військовим комітетом палати послів зявилася нині депутація противників військової муштри в школах. Членами депутації були головно представники робітничих юній, які називали примусову муштру в школах нерозумною й недемократичною.

ЦІКАВА РАДА ДЛЯ НЕРВОВИХ ЛЮДИЙ.

НЮ ЙОРК, 29. квітня. — На річних зборах Американського Товариства Мамальоґістів (учених, що займаються ссучими звірятами) виступив др. Вернон з незвичайно цікавим відчитом про зимовий сон звірят. У сім відчиті сказав він межи иньчим, що сього сну повинні би вживати як ліку сильно нервові люде. На доказ своїх тверджень др. Вернон вказував на залогу підбіґунового подорожнього Нансена, котра спала раз 23 дни без перерви.

ВЕЛИКА ДОБИЧА ПРОГИБІЦІЙНОГО УРЯДУ.

НЮ ЙОРК, 29. квітня. — Федеральні прогибіційні агенти заарештували коло міста Йонкерсу наладований горівкою корабель. Ладунок вартує коло пів міліона долярів. Агенти заарештували всю залогу, що складалася з 10 людий.

ДИКИЙ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ЗАГОВІР.

ПАЙКВИЛ, Кентакі, 29. квітня. — Перед стейтовим судом у сьому місті велася нині розправа проти Вілієма Тернера, обжалованого за смерть 2 осіб, котрих смерть він спричинив на те, щоби побрати від одної асекураційної компанії $89,000.

Тернер був суперінтендентом компанії. Він підложив під копальню динаміту, від якого зогнило двох майнерів. Рівночасно Тернер десь пропав, через що його родина могла сказати, що він теж упав жертвою випадку й могла зажадати від асекураційних підприємств виплачення асекурації. Злочину, однак, не вдалося затушувати, і Тернера наконець арештовано й поставлено перед суд.

Судді признали його винуватим убийства в другім степени, і його засуджено на досмертну вязницю.

ПРОТЕСТ ПРОПОВІДНИКА ПРОТИ ЗАХОВАННЯ ПОЛІЦІЇ В СТРАЙКУ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 29. квітня. — Джан Гейнес Говмз, пастор церкви Комюніті Черч у Ню Йорку, заповів, що він прийде в пятницю сполудня на віче до Белмонт Парк Гол, мимо заборони поліції, щоби відтак бути пізванний поліцією у суд та доказувати, що поліція не мала права заводити виїмкового стану в страйковім окрузі. Поліція на се заявила, що вона до такого процесу не допустить просто в сей спосіб, що не допустить Говмза до виголошення заповідженої промови. Страйковий знова комітет заявляє, що віче відбудеться мимо поліційної загрози.

НА ВЕЛИКОДНУ ПИСАНКУ

жде Рідна Школа в краю і кличе: „Велика Українська Громадо! В свято Відродження природи не забудь Народе про своє Відродження, не забудь про Рідну Школу".

Не забуваймо і на інвалідів, що потерпіли за українську справу і на політичних вязнів, що терплять далі і мучаться в польських тюрмах.

Всім їм вишлім Великодну Писанку, а свої жертви посилаймо через:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

ХОЧУТЬ ПОЧАТИ В ЦІЛІЙ АМЕРИЦІ ПРОТИ ПОВЕНИ ЗЛОЧИНІВ.

ВАШИНГТОН, 29. квітня. — Краєва комісія для кримінальних справ постановила віднестися до всіх стейтів з порадою завести в себе одностайний закон проти ношення пального оружа. Се мабуть бути перший крок у боротьбі проти повени злочинів, що заливає цілі Злучені Держави вже від кількох літ.

ПОБИВАЮТЬСЯ ЗА ДОПУЩЕННЄМ ЖІНОК ІМІГРАНТІВ.

ВАШИНГТОН, 28. квітня. — У президента Кулиджа зявилася нині делеґація жидівських організацій, яка просила президента вжити свого впливу на конґрес, щоби він ухвалив таку поправку до іміґраційного закона, щоби жінки іміґрантів, які приїхали сюди перед 1924. роком та внесли просьбу о признанне їх горожанства, мали право приїхати до Америки понад квоту. Після обчислень делеґації, з такого права скористалоби 35,000 осіб.

ЗМІНИВ ТІЛЬКИ ОДНО СЛОВО.

БЕРЛІН, 29. квітня. — Парлямент ухвалив закон, на підставі якого ті, що поединкуються „мусять" бути усунені з державної служби.

Президент Гінденбурґ дав згоду на той закон, але змінив тільки одно слово, а саме слово „мусять" заступив словом „можуть".

ВЛАДА ТЕМРЯВИ.

До Риманова, куди люде заїзджають в надії на ратування здоровля, приїхала недавно трійка чудотворців-знахорів, що почала власними методами показувати чудеса свого знання. Вони взялись до діла так хитро, що в околиці пішла між наївними слава про їх чудотворні природні ліки. Кілька осіб „почуло себе лекше", коли лишили в них гроші, а одна селянка вмерла від їх напитку. Коли ошуканці зміркували, що справа стоїть кепсько — накивали пятами.

ЩОБ УСІ СЛАВЯНЕ СТАЛИ — ДОБРИМИ БРАТАМИ!

Таке просте, щире бажання висловив Т. Шевченко під адресою всіх Славян в „Посланію П. І. Шафарику". Якже-ж на отсей заклик відгукнулися деякі „брати Славяне"? — А ось: Підчас шевченківського свята в Ужгороді на Закарпатській Україні дня 12. березня 1926 року — отже 65 літ по смерти Шевченка і звиш 80 літ від вискання згаданих слів! — урядовець чесько-словацької держави, — республиканський цензор! — заборонив співати оден уступ із Шевченкового „Заповіту", а зі сценічної промови велів вичеркнути „небажане" йому місце... Вже найвища пора, щоби отямилися бодай ті „брати" Славяне, до яких Шевченко мав ще найбільше довіря, і щоби вони своїм смішним, помилування гідним поведенням перестали вже нарешті компромітувати свойого великого батька Шафарика.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД.

Біля Неледви, грубешівського повіту (Холмщина), селянин-кольоніст продав вкормлене веприка та корову, маючи на думці купити матеріялу на будову стодоли. Про це довідалися бандити, напали ніччю на одинокий в полю дім цього кольоніста, вимагаючи від нього грошей. Той сильно боронився, але бандити оглушили його ударами в голову, відібрали гроші і втікли безслідно. Кольоніста в безпамяті, в важкому стані відвезено до повітової лічниці.

НЕЩАСТЯ НА РІЦІ.

Підчас недавньої відлиги в селі Стрижові, грубешівського повіту, лід на ріці Буг біля берегів трохи розтанув, але люде їздили й ходили з одного бега на другий. Селянин з Волині прибув санками, запряженими парою коней, до стрижівської цукроварні по витлоки і вертав з ними до дому. При переїзді через ріку Буг попав на розтанувший лід. Коні, сани і сам він пішли під лід. Ратунку не можна була дати жадного, а всі пошукування втоплених не дали ніякого висліду.

ФАБРИКА ЗЛОДІЙСЬКИХ ПРИЛАДІВ.

Фабрику злодійських приладів викрито у Варшаві. В мешканню одного кримінальника найдено слюсарський варстат, ріжні найновійші злодійські прилади, взірці найріжнороднійших замків та численні технічні рисунки. В тім варстаті злодії з цілої Польщі замовляли собі „потрібні інструменти".

ЯК ДОБИРАЮТЬСЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ?

До „Діла" пишуть: Школа в Вачині, пов. Старий Самбір, отримала рішення кураторії, що мовою навчання в ній лишається українська мова. Це не подобалося панам з повітової ради в Ст. Самборі. Дня 23. березня ц. р. покликав люстратор префекта громади Бачина й одного громадянина і заявив їм отсе: Військові власти домагаються, аби школа у них була польська; инакше хлопці з цеї громади будуть надслугувати довше при війську. Щоб того не було, приказав префектові взяти негайно 20 польських деклярацій з тим, щоб їх громадяне зараз підписали. Хвилево усунено й цю небезпеку, чи одначе він сам не приде до села під иншою ще покришкою збирати такі підписи, не знати. От так у нас добираються до нашої школи!

ЕЛЕКТРИФІКАЦІЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОКРУГИ.

Товариство електрифікації харківської округи розробило плян збудовання великої районової електростанції для обслугування електроенерґією всієї округи. Крім збудовання станції (під Чугуївом), товариство буде печі для коксування лисичанського вугілля. Вугілля це дуже не тривке і після того як воно полежить два тижні на відкритім воздусі, вивітрюється та стає непридатним на паливо. Газ, що витворюється при коксуванні, буде використаний на оґалювання кітлів в районі станції. Для перерібки продукції газу будується коксобензольний завод. Нова станція даватиме для Харкова 110.000 вольт електроенерґії.

РИФИ ДОМАГАЮТЬСЯ НЕЗАВИСИМОСТИ

УДИДА, 29. квітня. — Мирові переговори Рифів з Французами і Еспанцями стали на мертвій точці і нема надії на мирне розвязання спірних квестій.

Абд-ель-Крім домагається повної независимости, а противна сторона готова згодитися тільки на свого рода автономію.

Еспанці годяться, щоби поодинокі племена вибрали собі своїх начальників, які одначе мали би бути відвічальні перед репрезентантом султана.

Рівнож нема згоди що до концесій відносно майн, які виключно в руках чужинців.

НА ПЕРЕДОДНІ ВЕЛИКОГО ВУГЛЕВОГО СТРАЙКУ В АНГЛІЇ

ЛОНДОН, 29. квітня. — Премієр Болдвин не довів до ніякого порозуміння між майнерами а власниками.

Ріжниці відносяться до установлення мінімум заробітної платні і продовження годин праці.

Болдвин заявив, що рішенне в тім спорі вийде з рамени уряду і та сторона, яка не схоче тому рішенню повинуватися буде вважатися морально відвічальною за наслідки.

Попри те розглядають справу ще й з того боку, щоби держава перебрала цілу вуглеву індустрію під свою контролю та вела її на свій рахунок.

НЕМА СПИНУ ДЛЯ ФАШИЗМУ.

РИМ, 29. квітня. — На першій сесії парляменту, який тепер скликано, привитано з великим одушевленнєм Муссоліного та висказано свої жалі з приводу атентату на його життє.

Муссоліні зазначив у відповіди, що не тільки атентати, але ніяка сила в світі не здержить походу фашизму, який держить в своїх залізних руках судьбу італійського народу.

ПІДКИНУЛА ДИТИНУ.

ПАРИЖ, 29. квітня. — Великого розголосу наробила тут залишена в готелю мала дитина, якої матір мала бути молода Американка, яка мешкала в тім готелю і подала своє імя як Едит Диксон.

Виявилося, що це дитина молодої студентки з Лондону, якої батько, рівнож студент, був Американцем і виїхав до Ню Йорку, перестав присилати грошеву допомогу молодій матері, зірвавши з нею всяку переписку.

З розпуки молода мати оставила дитину в готелю, бо не мала з чого її виживити, а сама зникла.

Богато Американців, які живуть в Парижі, зголосилися до поліції з заявою, що хочуть адоптувати дитину.

ВЕЛИКА КАТАСТРОФА НА МОСТІ.

ЛЕНІНГРАД, 29. квітня. — В околиці Ленінграду переходило через міст на ріці Охта кількадесять людий в хвилі, коли крига вдарила так сильно в провізоричний міст, що він завалився. Понад 50 людий згинуло в филях ріки. Точного числа всіх жертв ще не знати, бо не винайдено всіх жертв.

ПЕС НАПИВСЯ ВОДИ І ЗГИНУВ ВІД ЕЛЕКТРИЧНОГО УДАРУ.

ЖЕНЕВА, 29. квітня. — Близько міста Люзанни случився дивний випадок. Одна пані побачила пса, як він побіг до ріки, ликнув трохи води і впав мов неживий. Коли вона приближилася до него з полісменом і діткнулися його тіла, пішов по них такий дрощ, що вони не могли слова промовити.

Виявилося, що пес згинув від електричної струї, якою була наповнена вода в ріці. Електрика спливала від одної з побережних фабрик.

Властителька пса скаржить фабрику о відшкодованне.

ПОМЕР БАББІ ЛІЧ, ЩО ПЕРЕПЛИВ ВОДОПАД НІЯГАРИ.

ЛОНДОН, 29. квітня. — З Нової Зеляндії повідомляють, що помер Баббі Ліч, що перший переплив в сталевій бочці водопад Ніягари (Найгара Фолс).

Поховзнувся на улиці через помаранчеву лупину так нещасливо, що вивихнув собі ногу, яку треба було ампутувати. Але й це не виратувало його від смерти.

ВЖЕ Й В ФРАНЦІЇ УХВАЛЕНО БУДЖЕТ.

ПАРИЖ, 29. квітня. — Обі палати ухвалили вкінци сьогорічний буджет, що виносить 37,500,000,000 франків.

Майже пів року дебатували над ним, пять міністрів фінансів пішло через него в дубину, провалилися рівнож два кабінети міністрів.

РИФИ МАЮТЬ ДОБРИХ БІГУНІВ.

УДИДА, 29. квітня. — Бен Гадже, літ 67, старий рифський вояк, перебув від заходу до сходу сонця, себто за одну ніч 110 кільометрів піхотою, перейшовши тяжку дорогу.

Приніс він з собою важні депеші для рифської делеґації від Абд-ель-Кріма.

Тим побив він Альбіна Стенроза, побідника з маратонських Ігрищ в Парижі в 1924 р.

Старий Риф виглядав свіжо і здорово і прийшов цілком до повних сил як випив каву та зїв кілька булок.

Користайте з нагоди! Користайте з нагоди.

ТЕПЕР БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ ПРИЙМАЄСЯ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС! ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС!

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВСІМ СВОЇМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЧИТАЧАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ З ДНЕМ СВІТЛОГО ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСЕННЯ УСЬОГО НАЙКРАСШОГО БАЖАЄ

РЕДАКЦІЯ.

В ВОСКРЕСНИЙ ДЕНЬ

...Вірю в силу духа
І в день воскресний твойого повстання.

Коли ближше приглянемося, що ломить у людей відвагу, сміливість, чому й сміливі опускають руки і стоять безпомічні — то переконаємося, що причина сьому все тасама: ДЕ ПРОПАЛА ВІРА, ТАМ УЖЕ И НАЙСИЛЬНІЙШІ РУКИ НІЩО НЕ ВДІЮТЬ! Вся всесвітня історія може дати нам на те богато примірів. Приміром на це можуть послужити поодинокі люде, а навіть цілі народи. Вся теперішня нужда, матеріяльна і моральна, яка гнобить народи після світової війни, є м. и. наслідком захитання віри. От хоч би недостача свідомости, віри УКРАЇНЦІВ, що й український нарід доріс до того, щоби мати свою власну державу. Скільки то можна було почути фільозофування (за короткий час істнування української держави 1918/1919. р.), що всі наші змагання даремні, що ми ще не доросли до власної держави. Таке говорили самі Українці і це підкопало й віру тих, котрі дотепер думали инакше.

Як довго чоловік вірить, так довго він є молодий, і як довго він молодий, доти він має право до життя. Це відноситься таксамо до одиниць, як і до цілих народів. Виховання в вірі, в крицевій сміливости буде зародком нашої сили.

Щороку, коли наново зачинається чудо: коли всяке насіння кільчиться, коли всяка ростина й деревина пускає пупінки й зацвітає, коли все на весну пробуджується, тоді і в боязливих і огірчених душах запалюється огник нової віри, а ті, що не втратили віри, сміливости та веселости, глядять з відродженою природою ясними очима і їх сійба й їх праця принесе овочі для них і для світа. Тому й наші предки святкували свято Весни. Поглублена й одушевлена повертає ця віра в символі свята Воскреснення. В символі воскресення, в тріємфі сили світла, в побожній традиції Богочоловіка, який своїм заповітам остався вірний аж до смерти, а не шукав свого власного щастя, лише змагав до свого діла. І останне слово не припало тоді чорним духам і ненавидячим Христа і його науки, а припало: любові, правді, не смерти, а воскресенню, життю!

Так і ми повинні вірити в нашу оконечну побіду! Прапор Воскресення нашого народа не повинні ми дати замарати нікому, навіть у найчорнійщі дні. Він для нас повинен бути найбільшими святощами. Не забуваймо, що потоптано прапор самовизначення народів і наші брати в Старому Краю мучаться в чужому ярмі. Не забуваймо на тих, що за останні літа в Старому Краю за права українського народу згинули мученицькою смертю. Не забуваймо за їх родини, не забуваймо, в якій нужді жиють наші рідні в Старім Краю, згадаймо це в цю хвилю, коли засядемо до свяченого й погадаймо, яке свячене наших рідних у Старім Краю? Та хай не кінчиться на згадці — а на ділах! — на Великодній Писанці для краю.

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Христос воскрес із мертвих!

Ті слова розлягаються по всьому світу, а голос їх чути не лише серед розумних сотворінь божих — серед людей, але теж серед усякого творіння. Значіння того свята, то — перемога життя над смертю, правди над неправдою, добра над злом...

Щороку, весняною порою, під оживляючими проміннями сонця після зимового сну вся мати-природа гордо скидає зі себе смертне покривало й повними грудьми зачинає віддихати й давати знаки життя й творчої сили. Земля вкривається новою одежею, вшитою з міліонів цвітів, птички-щебетушки наповняють світ чудовим щебетанням, всяка звірина проявляє повноту життя й радости...

Але так воно є не лише з природою. Христос воскрес із мертвих передусім для духового життя чоловіка. Воскресення Христа із мертвих — то закон вічного, радісного й щасливого життя чоловіка, — то доказ відвічної правди, що нема на світі взагалі смерти, головнож для чоловіка.

День Воскресення то памятка перемоги Правди над фальшом. То доказ того, що кождої правдивої людської думки не спинить ані не знищить ніяка сила. Як природа зимою заледеніла мусить піддатися теплу сонця, так фальш мусить уступити й стопитися перед відвічною непереможною силою, що називається — Правда.

Воскресення Христа із мертвих то вкінці — побіда Добра над злом. Даремні в житті змагання кривди й несправедливости, бо кінець однаковий: не панувати на світі, а соромливо уступати дорогу Добру й Любови.

Так, дійсно велике значіння для всього людства має свято Воскресення Христа із мертвих. Головнож велике значіння того свята для нашого українського народа. Українці, ступивши на шлях свого народнього, громадянського й політичного відродження, на шлях змагання зі своєю національною смертю, неправдою, з кривдою й несправедливостю, повинні глядіти на Воскресення Христове як на символ воскресення національного, як на побіду нашої національно-державної ідеї.

М. Черкавський, сенатор.

„І ДРУГ ДРУГА ОБІМЕМ".

З давен давніх у переважній частині українського народу встановився звичай, згідно з котрим підчас Великодних свят, при святочних взаїмних поздоровленнях, цілуються. Цілуються не тільки близькі собі люди, свояки, чи добре знайомі, але навіть такі, що перший раз тепер, на Великдень, зустрілися. Витаючи один одного, вони взаїмно виявляють найблизшу, найщирійшу приязнь. Часами роблять це навіть на Великдень такі, що між собою перед тим добре посварилися. Тепер вони цілуються і миряться, бо так наказує старий звичай, народня традиція, звязана зі святом всепрощення, святом, що носить в собі велику й багатомовну символіку: настав час забути сварню й незгоду, настав час братерської згоди, бож у цей день навіть такі противележности, як земля і небо — і ті примирились...

У великий день Свята Христового Воскресення, з яким звязаний оттой традиційний звичай, варто нам усі згадати про те, що може воно пора вже й нам, пересвареним, розпорошеним, розбитим, поділеним на ріжні партії з їх сектами, прийти до миру, єдности братерської. Час згадати, що пора нам позбутися сектярства, характеристичного для нашого громадянського життя, пора занехати це наше партійне дроблення, з яким іде у парі і взаїмна ворожнеча, і яке вносить незгоду у наші теорії, а практично робить нас слабими, маловідпорними.

Ми — Українці — страшенні індивідуалісти і свою хату, яка часто стоїть з краю, вважаємо найкращою. Але ми маємо разом із тим і дещо таке, що витягає кожного з нас з його хати і зводить під спільний дах хати загально-національної, — маємо спільний національно-політичний ідеал.

Всі дані говорять за тим, що при добрій волі не так трудно нам дійти до порозуміння, едности й згоди. Треба лише хоч трохи критицизму до власної теорії, до власного думання; треба також обовязково взяти власну амбіцію в шори спільного інтересу та національного обовязку, — ту амбіцію, яка на грунті вродженого нам індивідуалізму набирає часто жахливих розмірів.

Досягнути того, щоби всі ми, Українці, погодились на істнування лише якоїсь одної партії, річ ясна, неможливо. Думати про те — булоб утопією. Але довести число українських партій до їх, так сказати, природного стану це не так то вже й трудно зробити.

А крім того ще й зовсім легко можна дійти до такого „ідеалу", щоби в питаннях загально-національного характеру всі українські партії, як одна, без затяжних торгів за місця і впливи, обєдналися коло одної загальної програми, а — головне — коло одного чину. Для того — повторяю — треба лише доброї волі, більше почуття національної відповідальности і менше всеруйнуючої згубної о с о б и с т о ї амбіції. Само собою, що при тому треба побільше свідомости того, що ми знову переживаємо дуже важний час, що ведемо важку боротьбу за істнування самої нації.

Пишучи все це, не претендую на те, що я кажу щось нове, що роблю нікому ще невідоме відкриття. Я свідомий того, що так само думають многі, не один лиш я.

Старі гадки-мрії насунулись до голови, коли прийшлось мені сказати до Шановних Читачів кілька принагідних уваг. Наша найбільша внутрішньо-громадянська болячка пригадалась знову по певній асоціяції — в передтень того великого весняного свята, що є символом зєднання розєднаного, що є символом відродження всього мертвого а тим більше відродження і нашого безсмертного народа.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВСІМ ЧЛЕНАМ НАШОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ І ВСІМ ЇЇ ПРИХИЛЬНИКАМ ЖЕЛАЄ ВЕСЕЛИХ СВЯТ

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА.

Р. Купчинський.

ВЕЛИКДЕНЬ У КИЇВІ.

(Спомин).

Українські врочисті свята мають стільки краси й принади, що кожному з нас лишають незабутні спомини по собі. Все, що діється в часі свят, глибше вбивається в память, як инші події серед року. Тому й не диво, що вже стільки споминів написано, а ще богато напишеться споминів, звязаних з Різдвом чи Великоднем.

А вже на війні, то кожний з нас, що перебув кілька літ у полі, може легко відтворити в памяти кожне з тих свят, де воно було, як пройшло і які радощі і смутки приносило.

Пригадався мені Великдень 1920 року, який святкував я в нашій столиці, — в Київі.

Українська Галицька Армія стояла тоді в сполуці з большевиками на польському фронті біля Бердичева, Чуднова, Проскурова і Вапнярки. Начальна Команда фактично не істнувала, а поодинокі частини були приділені до большевицьких дивізій. Але всеж таки ще дещо з давного штабу остало і входило в склад команди 14 сов. дивізії, і разом з цею командою містилося в Київі.

Звідси і я, приділений перед злукою з червоними до пресової кватири Н. К., знайшовся в столичнім городі України.

Галичани приїхали в Київ у березні і розкватирувались, де хто міг. Мене притулив до себе Микола Угрин, що вже раньше замандрував сюди і мешкав у домі Грушівського. Крім мене приняв він і Левка Лепкого, що теж тоді приїхав з останками начальної команди.

Пан Микола був ввічливим господарем і, памятаючи на нашу дружбу зі стрілецьких часів, ділився з нами всім, що тільки мав. Канапу відступив мені, стіл Лепкому, а собі задержав поломане ліжко. Їдло також паював на три рівні части, а ми віддячувалися тим самим, коли тільки дістали який наділ з большевицької харчівні.

Не можу сказати, щоб зле нам жилося. Їсти було обмаль, але всеж таки з голоду ніхто з нас не вмер. Накриватись не було чим, але йшло до весни і плащі вистарчали досить добре: коли змерз у плечі, підтягав плащ у гору, а коли в ноги, стягав у долину!

Кіната була простора, ясна і вигідна, а вечером навіть електрика світилася.

Наближався Великдень.

Весна 1920 р. була рання і тепла. Небо, видно, милосердилося над обдертими Галичанами, бо слало зі синіх висот горяче проміння немов серед літа.

Великдень!...

Скільки споминів лучать кожного а нас із тим весняним святом! Скільки радости і чару в ньому. Кожний згадує його з усмішкою на лиці і з погідним настроєм у душі.

Але ніхто, здається, так любо не споминає минулих Великоднів, як голодний. Адже коли як коли, а на Великдень кожний Українець ладує в себе, що може, аж душа пищить. Цілих три дні їсть і їсть, а як не їсть, то спить, а як не спить, то певно їсть.

Тому то мали що згадувати Галичани в 1920 р. під свято Воскресення. Воно й зовсім було оправдане, бо, по перше: були голодні, а по друге: з діда-прадіда Українці.

І ми в трійку: я, Угрин і Лепкий нераз довго в ніч гуторили про великодні роскоші: сир, масло, яйця і прочії сніди. Все те було для нас недосяжні мрії, а вже великодна ковбаса хіба в снах деколи приходила.

Не ліпше, а навіть гірше, жилося в Київі цивільному населенню. Ми ще яко-тако крутили світом, але їм голод таки добре давався в знаки. По вулицях мліли люди з виснаження; хто що міг продати, ніс на базар, а маленькі діти виносили навіть свої забавочки на продаж.

Ще хто мав добрих приятелів на селі, той час до часу діставав якісь харчі і тим ратувався від голодової смерти.

Одною з таких була пані Тобілевич, жінка нашого славного драматурга Карпенка Карого. Вона мешкала недалеко нас і ми частенько да неї забігали. Спершу тільки Угрин та Лепкий, а потім уже і я. Нераз і не два погостила вона нас чайком (з цукром!) і дала хліба ще до нього. Це було тоді велике добродійство і ніхто не зважувався на таку гостинність. Алеж її відвідували приятелі-селяни і привозили трохи харчів зі села, то вона, була більше щедра від других. Та про те, щоб вона нас запросила ще й на Великдень, ми не мали права, навіть думати. Зрештою... в нас були свої запаси: пів фунта солонини, цілінький бохонець хліба і фунт пшона.

З тим добром ми вибрались стрічати свята.

Велика Субота...

Беззоряна тепла ніч повисла над столичним містом. Потонули в ній і дооколичні горби і київські золоті бані. По вулицях теж безпросвітно. Де-не-де тільки світилася лямпа, але вона мало що помагала і немов боязко розглядалася довкруги. Алеж все таки відчувалося, що підходить свято. Місто оживилося, чути розмови, хоч і притишені, чути кроки, хоч і осторожні.

Ми на бальконі нашої кімнати ждемо на північ. Опівночі вдарять дзвони в усіх церквах Київа і сповістять Україні, що Христос воскрес.

Ждемо, ждемо і не можем дочекатися. Вже все перебалакали, все згадали, а тут ще нема 12 години.

Нарешті в Софійському Соборі бамкнув дзвін: один, другий, третій. Металеві звуки продерли нічну тишу і радісним гомоном розлялися над містом. За Софією відізвалася Лавра, за Лаврою Володимирівський Собор, далі Михайлівський, а за Михайлівським пішли инші. Величезний хор дзвонів розколихав тихе повітре, залив по береги всі вулиці і хвилею вдарив під хмари. А нарешті між них вбився як таран могучий бас найбільшого Київського дзвона зі Софії.

Не памятаю більш могучого враження в свойому життю.

Стосотним гомоном,
Стократним стогоном
Заграли дзвони.
З Лаври, з Соборів
В безкрай просторів
Котяться хвилями тони.
Котяться, грають,
Переганяються
То сям, — то там...
В бездонну голубінь небес,
На дно Дніпрових вод
Несуть новину в кожний год:
„Христос воскрес!.."

„Христос воскрес!" гудів нам велит дзвін. „Христос воскрес" співав хор соток менших дзвонів.

„Христос воскрес!" сказали ми собі з якоюсь дивною радістю в душі.

І пішли в Софійський Собор... А в Софійськім Соборі нині справді Великдень: Українці-автокефалісти відбирають церкву Москалям.

На церковнім подвірю тьма-тьменна народу. Червоних шапок большевиків як маку. Щож: комуна комуною, але на Великдень до церкви випадає піти...

Українці скорше заступили церкву і відпихають Москалів. Не помагає й сам митрополит Алєксєй.

— Не дамо! — кричать, — то наше!

— Йдіть собі в Москву! — вигукує хтось.

На переді всіх поважний о. Липківський, митрополит автокефальної церкви. Заступив грудьми старечими двері і не пускає.

І не пустили...

Москалі дали за виграну і пішли правити до маленької каплиці побіч.

А Софійський Собор заяснів тисячними вогнями і поналася відправа українською мовою.

І всміхнулася на „Непорушимій стіні" тисячлітня икона Богоматери. І підняв гордо в-горю Архистратиг Михайло. І поблагословив народ Уподник Миколай.

В Київськім Соборі відправляли молитви не невільники, не раби, а свідомий нарід, хоч і часово горем прибитий.

Прийшла Служба Божа. Митрополит Липківський станув у архієрейських ризах при престолі.

— Спершу було Слово і Слово було Богом і Бог був Словом!...

Київляни дивом дивувалися, слухаючи українського евангелія.

А ще більше дивувалися, коли почули, що хор відповідає по українськи.

А який хор!...

Я щораз заглядав на хори, чи не побачу органів або бодай фісгармонії.

Голоси співаків так були зіспівані, так зливалися разом, що малося враження якогось інструменту, на котрім грав знаменитий артист.

Скінчилася відправа і все вилилось на Софійську площу, та стало хрестосуватись.

Ми вернули домів, щоби приладити великодний сніданок.

Але ладити його не треба було.

На столі лежала карточка зі запрошенням до пані Тобилевички.

Пішли ми і застали там те, про що й не мріяли, а хіба нам в снах привиджувалося.

На столі лежала в цілій своїй красі і маєстаті — великодна ковбаса.

ОСТАП ГРИЦАЙ.

ВОСКРЕСЕННЯ.

Зеленим ковром світ розкрився знову,
Розстелюється цвітом-шовком трав;
Земля вітає гимнами обнову —
Христос воскрес! Смерть смертію поправ!

Воскрес, воскрес! — зітхають пахом цвіти,
Шепочуть трави шептом молитов,
Співають пташечки, леліють віти,
Весь мир співати Господу готов.

Христос воскрес! Із ада мук і гробу,
З крівавих прірв Голготської Гори, —
Воскрес і темряву розбив до дробу,
Як від Голготи днів минуло три.

Каяфи й Анни, Юди і Пилати
І книжники й защитники Варав —
Разом Христа не вспіли поконати,
Не стримали всесили божих прав.

Христос воскрес! Весь ясністю промінний,
Сильнійший сторожі і гробних, дужих скал;
Могутній божеством, незмазаний, незмінний,
Спасителем вступив на Ночі темний вал.

О, Український Народе Розпнятий!
Прибитий на хресті твоїх семи Голгот!
Великомученицький лицаре завзятий, —
Не бійсь останніх боєвих негод!

Кати тобі сплели вінок із терні,
Кати тебе розпняли на хресті
І глумляться із тебе глумом черні
И ругають в тебе рани пресвяті.

І вже і гріб тобі знайшли глибокий
І каменем могутнім привалять,
І стане вартувати кат жорстокий
Твойого гробу камяну кровать.

А ти — ВОСКРЕСНЕШ! Мов Христос промінний
Ти вийдеш, заки днів минеться три,
Незмазаний ніким, душею все незмінний,
З крівавих прірв Голготської Гори.

О, ти воскреснеш, Народе Розпнятий,
Тебе не зборе навіть сім Голгот!
Ти лицар волі, запалом завзятий,
Ти Воскресення ВИБОРЕШ з висот!

ПОЖЕЖА.

В Королівці, недалеко Борщева, вибух огонь у фабриці олію. Протягом короткого часу огонь поширився і перекинувся на инші доми. До того зірвався сильний вітер, що утруднювало ратункову акцію, тимбільше, що не було огневої сторожі і не було навіть близько води. Вкінці по важких трудах огонь згашено. Згоріло 20 домів.

АНДРЕ ТЕРІЄ.

БОЖА ОПІКА.

ЖИВ раз у славному місті Севілі на передмісті Тріена, вісімнацятьлітній хлопець. Звався Хуаніто ель Мореніто. Не мав ні батька ні неньки, виріс як Бог дав, як дика трава на вулиці Тріяни. Спав уже нераз під голим небом, або в стайні якої корчми. Зїсть пригорщу солодких жолудей або смаженої риби. Дешево купив або й дали йому з милосердя. Ріжно заробляв на життя, робив ріжну скромну роботу, але найбільше доходу приносила йому продажа програмок при брамах театрів.

Хоч обдертий мав на собі одяг, то був гарний хлопчина, очи лискучі, уста усміхнені весело, кучеряве волосся, лице смагляве. Відси власне пійшло прізвище Мореніто*). В жилах його плило, що правда, трохи циганської крови. А як то є в циганській вдачі, молодий хлопчина любив життя свобідне й незалежне, волокитство, а рівночасно [illegible] замилуванням приглядався боям биків.

У велику пятницю пробудився зі вельми прикрим почуванням. Цілі пятнадцять днів Страстей Христових театри були зачинені, тож за той час не міг робити своєї звичайної роботи — продавати театральні програмки тай тому не мав у кишені ні цента. Його нужда тяжіла йому тимбільше, що в Великодні дні мали бути величаві бої биків із славними тореадорами, Марантіні й Фрасмельо. А він, тому що не мав грошей, хоч-не-хоч не бачитиме улюбленого видовища. Всетаки рішився йти і шукати щастя на вулицях Севіллі. Помолився горячо до Пресвятої Богородиці делля Есперанца, до якої все так щиро молився, стряс стебла соломи, що осталися були йому в волоссю й вийшов спішно зі стайні, де переночував.

Ранок був чудовий. На темно-блакитному тлі неба зарисовувалася виразно струнка, рожева вежа, Жіральда*). На вулицях було вже повно селян, що прийшли до Севіллі, щоби взяти участь в процесіях церковних брацтв. Як переходив попри арену биків, Мореніто побачив довгий ряд любителів того кровавого видовища. Хоч ще було так вчасно, облягали білетову касу. Це долило оливи до вогню й ще збільшило його смуток і жаль.

Чотири години шлявся без упину по вулиці Сіерпес, захланно втягав у ніздря запах товщу — на якім смажилися тісточка, посипані цинамоном, в горячій оливі. То знову йшов крок за кроком за тореадорами, які вільною ходою дуже горді походжали перед каварнями, у пишних блюзах і коротких штанах.

Бідний хлопчина сушив собі мозок і напружував ум, як би нечесно заробити кілька пезет**). Даремно старався прилучити до продавців, котрі викликали програми процесій з назвами ріжних брацтв. На жаль уже всі місця були заняті й усюди відтручували його безоглядно. Вкінці змучений дуже, з порожним жолудком, із плечами спаленими жарким сонцем, дістався на площу Конституції. Там усі процесії мали задержатися.

Як найшов тінисте пристановище на високому підсінні палати Справедливости, постановив там тимчасом відпочати й ждати, аж переходитимуть брацтва.

„Хто спить, той їсти не хоче", каже приповідка. Отже й Мореніто, тому що не мав ніщо на сніданок, позволив собі гарно виспатися. Заснув небаром твердо. Тепер дійсно виглядав гарно. Лежав витягнутий на всю довжину, на білій мармуровій плиті. Одно рамя загнув під чорною кучерявою головою, повіки, з довгими рісницями, були примкнені, червоні уста розхилялися невиразним усміхом і відкривали до половини дрібні білі зуби.

Коли молодий хлопець спав так смачно, переходила саме тамтуди пара туристів, двоє молодих людий, молоде подружжа. То можна було легко пізнати з того, як ішли біля себе, попід руки.

— Глянь дорогенька, який він гарний, той хлопчина — сказав молодий чоловік до жінки й пристанув, щоби краще приглянутися сплячому. — Який жеж то був би чудовий образ! Яка весела, а все таки чарівна постава! Все лучиться тут в одну гармонійну цілість, навіть той оригінальний жест розхиленої долоні. Наче жде, щоби підчас сну впав там якийсь ненадійний дарунок.

— Знаєш що, мій любий — відповіла молода жінка. — То була би гарна несподіванка для цього сплячого хлопчини, — колиб ми вложили до руки срібний гріш а він як пробудиться, найде його...

Залюблені є також щедрі. Молодий чоловік вийняв із гаманця пятьфранкову монету й поклав її обережно на розхилені долоні хлопця. Долоня машинально примкнулася до половини, як лише холодний метал торкнувся її. Потім молоді люди відійшли, сміючись весело.

А тимчасом наш Мореніто спав дальше спокійно і мав чудовий сон. Снилося йому, що щаблями драбини, краски веселки, Пресвята Богородиця делля Есперанца сходить аж до нього. На волоссю мала гарний вінець з блідих лілій, у руках несла білі рожі та говорила до нього голосом солодким наче мід:

— Хуаніто, ти що рана й що вечора молився до мене... Отже в день Воскресення мого сина хочу тебе за те винагородити... Підеш на представлення, яке так дуже манить тебе.

Пресвятая Богородиця, як говорила ті слова, стрясла на руки Мореніто пелюстки білих рож, а кождий листочок рожі, як падав, перемінювався в срібну монету. Мореніто так дуже врадувався, що аж пробудився.

Протягався ліниво і — справжне чудо! — з одної його руки срібний гріш випав звучно на білу мармурову плиту. Підніс. То була гарна, лискуча пятипезетова монета. Пресвята Богородиця не насміялася над ним. Могтиме пійти на бій биків. Могтиме подивляти своє улюблене видовище.

Зірвався на рівні ноги й що сили поспішив на Пляцца де Торос.

Як скручував на углі вулиці св. Павла — мало що не впав на молоду дівчину з передмістя Тріяна. Знав її з дитячих літ. Звалася Чата. Була страшно бліда, її великі чорні очи були повні сльоз.

— Що тобі, Чата? — спитав її співчуваюче.

— Моя мати тяжко хора—відповіла сумно молода дівчина. — Вже дві ночі я зовсім не кладася спати... Лікар прийшов нині рано й записав якісь ліки. Пішла я з тою рецептою до аптики, але аптикар не хотів мені дати без грошей... Що тут почати?... Коли дзвони задзвонять для неї, задзвонять також для мене... Я певно не переживу її!

Мореніто стояв хвилину задуманий, очи вперив у чорні вохкі очи Чати. Потім нараз добув той одержаний якимсь чудом срібняк і втиснув його в руку своєї молодої приятельки.

— Ось маєш, моя дорога, — сказав — візьми той срібняк. Я дістав його від Пресвятої Богородиці делля Есперанца, а Пресвята Діва не буде гніватися на мене, коли зужию його на те, щоби вернути здоровля твоїй добрій матері...

Чату зворушило це так, що навіть не мала часу подякувати. Не відвертаючися побігла мерщій до аптики...

Видно вже так було суджено, щоби Мореніто рішучо не пійшов на перший бій биків. Але що на світі є ще нагороди за добрі діла, то все таки весело провів Великодну неділю.

Того дня ненька Чати почувалася вже краще. Чата прийшла подякувати Хуанітові на подвіря заїздного дому. Зодяглась трохи краще, а за решту грошей, що їх одержала від Мореніта, купила дві червоні рожі й застромила їх у своє пишне чорне волосся. І пійшли обоє молоді погуляти здовж ріки Гвадальквівіра, в тіни цвітучих помаранчевих дерев алямеди, чарівної публичної променади в Севілі.

Як найшлися в тінистому самітному місці, за великими корчами миртів, молода дівчина обняла нараз Мореніта за шию й сказала до нього без фальшивого стиду:

— Я люблю тебе, приятелю, і — коли хочеш — як матимеш двацять літ, звінчаємося.

З французького переклав Михайло Тростянецький.

*) Мореніто — циган.

*) Квадратова вежа в Севіллі, минарет із мавретанської доби, дуже гарна архитектонічно.

**) Пезета, еспанський гріш, вартости одного французького франка.

Великдень в українських леґендах.

Чому Циганам вільно брехати?

КОЛИ Жиди мучили Христа, пішли до Цигана-коваля й кажуть: Скуй нам пять великих гвіздків— на ноги, на руки й на голову!

Кує Циган тай думає: Господи, як то воно тяжко буде чоловікови, коли йому й голову пробють! Не зроблю гвіздка на голову.

І зробив тільки чотири гвіздки. Коли вже розпяли Ісуса Христа, прийшов той Циган прибивати. Прибив руки й ноги, а голову ні. А ті Жиди приходять: Прибив?

Прибив.

А голову-ж прибив?

І голову.

Та ти брешеш!

Їй Богу, каже, прибив.

Ану ходім, подивимося!

Пішли. А той Циган молить Бога: Господи! Коби хоч муха на чоло сіла, аби подумали, що се гвіздок!

Приходять близше, а муха сидить уже на чолі Христа.

Деж твій гвіздок? — питають.

А он же чорніє!

Від того часу всім людям гріх брехати, а Циганам ні, бо Циган брехнею Ісуса Христа оборонив.

Чому Цигани не мають пристановища?

Коли Жиди засудили Христа на смерть, приказали Циганови зробити три цвяхи, якими мали прибити його до хреста. Циган зробив чотири, приносить і дає Жидам. Питають його Жиди: На щож ти приносиш чотири цвяхи, коли ми казали тільки три зробити?

А Циган вишкірив зуби тай каже: Возьміть, возьміть, може ще й той здасться...

Тоді Христос обернувся до Цигана тай каже: Видиш, як той цвях не має ніде пристановища, таксамо й ти не будеш мати аж до кінця світа!

Через те Цигани так волочаться з місця на місце.

Чому на Великдень так рано відправа?

Коли ще Христос ходив по земли, то чорт кував великий ланц. Питав його Христос: Нащо тобі того ланца?

— Я тебе прикую ним.

— Ану як, покажи мені.

Почав чорт показувати. Взяв ланц у рот, обкрутив собі його довкола голови, рук і ніг, і прикував сам себе, бо так Бог дав, що не міг себе розкувати тай буде закований, поки світа й сонця. Він гризе той ланц, бо все має надію, що перегризе його. Гризе його цілий рік і ланц стає під конець такий уже тонкий, як міхова нитка. Як би ще потиснув два-три рази тай перегриз би ланц. Та як священик заспіває на Великдень: Христос воскресе! — чорт заслухається і забуде про ланц, а він стане тимчасом знов такий грубий, як був. І чорт знов має на цілий рік роботу, починає його гризти наново.

Тому то священик мусить на Великдень раненько вставати і йти вчасно до церкви, бо якби спізнився, міг би чорт ланц перегризти.

Чи на Великдень великий день?

Був в однім селі скотар. Не ходив він ніколи до церкви, не молився ніколи Богови, тільки робив, як у будний день, так у свято, щоби тільки маєткуназгортати багато.

Одного разу прийшов до нього в саму великодну суботу сусід тай каже: Може би ви мене, куме, підстригли, бо я вже пару неділь не стригся, а завтра Великдень. Я був цілі два місяці в лісі коло латер та хочу хоч завтра піти до церкви, Богови помолитися.

Ей, що то, що Великдень, — каже той скотар до кума. — Ану піду я завтра орати, чи багато виорю за день і переконаюся, чи справді се великий день?

На Великдень рано несуть господарі паски святити, а богатий скотар погодував воли і то схопився ще досвіта, десь коло четвертої години тай іде в поле з волами орати. Вийшов на поле, зачіпив скибу тай: Гей соб, сивий! — оре. А за ним біг його пес. Обігнав він раз із плугом доокола, та бо пес зачинає чогось вити, воли зачинають стогнати, а земля заревіла, як лев. І в тій хвили почала земля колисатися ось так, як би на гойданці, тай западатися, летіти геть у низ. І запалося чисто його поле наоколо сусідних меж, а на тім місци утворилося озеро, й таке смердяче, що в нім ні жаба, ні рак, ні щупак, ні лин жити не може. Ба навіть птахи, як понад те озеро летять, то від великого смороду неживі в озеро впадають.

Від того часу на Великдень, коли священик у церкві відправляє, в тім озері все чути, як хтось на воли покликає: Гей соб, сивий!

Де взялися крашанки?

Ніс один убогий чоловік до міста продавати яйця, а на той саме час вели Жиди розпинати Бога. Несе Бог тяжкий хрест, аж угинається та падає під ним, а убогому стало жалко його. Кинув на землю кошик із яйцями тай поміг Богови хрест нести. Як заніс, куди треба було, вернув до свого кошика, а там усі яйця поставали крашанками. Звідти почалися і в нас крашанки.

Звідки пішли писанки?

Перші писанки писала Мати Божа. Вона любила дуже курочки, а Христос, доки був маленький, грався курячими яйцями. Мати Божа писала йому ті яйця золотою кисткою. Коли Христа взяли на муки, Мати Божа писала писанки в ночи на потемки й удавала дуже гарні. Як писала, котилися їй слези з очий. Що впала слізка на писанку, то там учинилася ціточка. Тому то тепер кладуть писанчарки на писанки ціточки. Як понаписувала писанок, понесла їх Пилатови, щоби не мучив Христа. Вона думала, що Пилат буде ними так тішитися, як Христос. Як почала просити і почула, що Пилат нічого не порадить, зімліла, впала на землю, а писанки повисувалися з хустини і розкотилися по світі. Від того часу почали люде писати писанки на Великдень та давати їх за простибіг. Якби не було писанок, то не було би й Великодня.

Відколи ходить по світі вічний Жид?

Коли Жиди мучили Ісуса Христа і вели його розпинати на хресті, він проходив повз одну жидівську хату й хотів коло неї хвильку відпочати. Але Жид вибіг із хати, трутив Христа і сказав: Іди, йди, чого стаєш під моєю хатою?!

А Ісус відказав йому на те: Будеш же й ти відтепер ходити по світі без перестанку, доки світа та сонця!

Зібрався той Жид зараз тай пішов. Наперед повернув на гріб своєї доньки Ести, але вона піднеслася з гробу і промовила: Ти невірний тату! Не був ти вірний Богови, не вірний і мені, тому й не варт ти плакати на моїм гробі!

А він плакав на її гробі, жалував, що Бог забрав йому доньку таку молоденьку. Та від того часу він вічно ходить. Коли місяць в останній квадрі, він сивіє і робиться старий-старий, а як місяць новий настане, він знов стає молодий, здоровий, білявий, з підтятим волосем. Говорять, що перед кількома літами був і в нашім краю.

Чому їжак подібний до свині?

Ніс чоловік на Великдень із церкви паску й порося. Його хата стояла за селом на хуторі. Чоловік мусів іти гаєм, в якім була хата. Підійшов чоловік до тої хати, дивиться, в середині світиться. Поставив він те, що ніс, на дворі, а сам зайшов у хату, де всячина була порозкладана. Він навіть не придумає, за що взятися. Думав, думав тай узяв ніж. Виходить на двір, бере пасківник, а в нім тільки паска, порося десь поділося. Приходить до дому, жінка сидить за столом, жде розговлятися.

Ти, каже чоловік, тут сидиш, а порося з пасківника втекло.

Видно, воно прибігло, відповіла жінка, бо я бачила, що щось бігло у хлів.

Пішли вони у хлів, розглядаються, аж там сидить їжак.

А то, видно, те порося, що ніс чоловік із церкви, було зачароване і перемінилося на їжака. Від нього пішли їжаки і тому подібні до свині.

Лилики з миший.

Лилики походять зі звичайних миший. Коли миш ізїсть на Великдень кусник свяченої паски, то в неї виростають зараз крила і вона починає літати, але тільки по ночах. Як би лилик замотався в довге волосе, то його звідти не вимотав би і волосе треба би обтяти, а як опакостив би голову, то на тім місци зробилаби ся лисина. Тому то люди так стережуться лилика.

Звідки взялися пави?

Один богач вистроївся на Великдень у дорогі й гарні шати, але на просьбу жінку не пішов до церкви, тільки лишився дома. Йогож жінка не тільки не вистроїлася, але навіть не попрятала, лиш ціле богослуження лежала в постели. За таке лінивство Бог покарав богачів і чоловіка перемінив у павуна, а жінку у паву.

Чому ворона проклята?

Ворона дуже лакома на людське тіло і на всяке стерво. Як Жиди розпняли Христа, то всі птиці милосердилися над муками Христовими, лиш одні воробці прилітали до хреста, сідали на поперечну перебоїну та викрикували: жив! жив!

Ворона знов хотіла пити кров, що з ран Христових спливала на землю, тому й доси має закровавлений підбородок і на кождій вороні його доси можна пізнати. За те Бог прокляв ту птицю.

Чому ластівок не можна видирати?

Коли Жиди розпинали Христа, то ластівки все підлітали до хреста і крали в Жидів цвяхи. Через те не вільно їх тепер нікому драти, а хто видре, у того поробиться на лици ластовиння. Аби позбутися ластовиння з лиця, треба на весні, коли побачиться ластівку перший раз, сказати тричі: Ластівко, ластівко! На тобі веснянки, дай мені білянки!

Ластівки на зиму не летять у вирій, але мерзнуть у воді. Часом, кажуть, витягають із води цілу низку ластівок, позціплюваних лабками. Аж коли весною пустить лід і обігріється вода, тоді вони вилітають із води.

Чому воробці прокляті?

Воробці — прокляті птахи, тому їх можна видирати! Коли Христа розіпняли Жиди на хресті і потому прийшли дивитися, чи він уже вмер, воробці літали довкола і кричали: жив, жив! — Жиди не були би знали, та коли воробці скричали: жив, жив! — тоді один Жид ухопив піку тай проколов Христови бік. Від того часу воробці стали проклятою птицею.

Чому воробець не ходить а скаче?

Коли Жиди розпяли Христа воробець сів собі на хресті і почав кричати: жив-жив! — Жиди думали, що Христос не вмер іще і відложили похорон. Тоді Бог за кару спутав воробцеви ноги і від того часу почали воробці скакати.

Звідки взялася камбала?

Приповідають старі люде, що коли архангел Гавриїл обявився Матери Божій, сказав саме в суботу: „Твій син воскресне з мертвих!" А Мати Божа саме тоді їла рибку і мясо обіла так, що остали самі реберця. Вона перехрестилася тай сказала: „Тоді мій син воскресне, як отся рибка ожие!" А рибка плюсь у воду й ожила.

Та не знаю, чи ви бачили, а я таки сам на свої очи бачив оту рибку. Вона з одної сторони зовсім так, як жива, а з другої тільки реберця видно, так до чиста як обіджені; так боком і виляє вона по воді.

Чому сосна все зелена?

Коли Жиди розпинали Христа, почали робити кілки з сосни, щоби ними збити хрест. Але кілки показалися такі крихкі, що Жиди мусіли повикидати їх. Тоді Христос поблагословив сосну і вона від того часу до нині все зелена й ніколи не жовкне, ні в зимі ні в літі.

Чому трепета все шумить?

Трепета (осика) шумить завсіди тому, що коли Юда хотів вішатися, обійшов усі дерева, але жадне не давалося йому й шуміло, скоро він наближався, тільки трепета не шуміла і він на ній повісився. Зате прокляв її Бог і вона не свячена і все мусить шуміти.

Чому береза біла?

Береза була колись така як инші дерева, але коли до неї підійшов Юда і хотів на ній повіситися, вона так налякалася, що зі страху побіліла й доси через те біла.

Чому іва проклята?

Іву прокляв Бог за те, що з неї робили Жиди кілки, якими збивали хрест, що на нім розпинали Христа. За те її точать також усе черви.

Звідки взявся перець?

Як узяли Жиди Христа на муки й мучили його, то Мати Божа стояла недалеко і дуже гірко плакала. А де її сльози впали, там і захолонули і з них поробилися зернятка перцю. Люди беруть їх тепер і продають по склепах. Скоро виймуть одну перчину, зараз на те місце виросте друга.

Звідки взялися перли?

Коли Христа мучили Жиди, Богородиця дивилася на ту його велику муку і гірко плакала. Якже впала її слеза на землю, зараз ставала з неї перла. Люди збирали ті перли тай продавали і до нині ще продають, а що сліз не було так багато, то й правдивих перел не багато, тому вони такі дорогі.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Декларація у справі армії.

На пленарному засіданню польського сойму 26. м. м. з нагоди дискусії над законопроєктом про контингент рекрута в Польщі, посол Назарук склав від імени Українського Клюбу слідуючу декларацію:

„В розпалі велико-державницьких мрій, захоплена дурійкою (шалом) збровння Польща незмірно розбудувала армію, утримання якої паде величезним тягарем на громадянство. В 1926 році уряд вимагає на цю ціль 563 міліонів зол., або 42 проц. усіх прибутків, яких сподіється польський скарб. Переживаємо нечувану господарську кризу. Найбільше відчуває її український і білоруський нарід, бо при своїм страшнім зубожінню мусить платити ці нечувано важкі податки, нічого в заміну не отримуючи: ані школи, ані землі, ані рівноправности признання громадянських прав. Супроти факту позбавлення нас усіх прав, не можемо погодитися на збирання з нашого українського народу найбільшого податку, бо податку крови. Ми завсіди стояли і стоїмо за зменшенням видатків на армію, зменшуючи одночасно постійні кадри, як такі, що найбільше зідають грошей. Польщення наших молодих рекрутів, покликаних до служби в польській армії, і відривання цієї молодої силй від корисної праці аж на два роки до кошар, промовляє як найрізкійше проти нинішньої системи мілітаризму в Польщі.

Тому український Клюб стоїть принціпіяльно за системою народньої міліції. Лише при введенню такої міліції моглиб дійсно вдатися зменшення непродуктивних видатків на утримання армій і запобічи відємним сторінкам військової системи, яку маємо нині. Тому вношу на скреслення ст. 1. закону про рекрутацію в 1926 році.

Декларація у справі закордонної політики Польщі.

На засіданню соймової комісії загряничних справ 27. березня посол Хруцький зголосив таке внесення:

„Вислухавши звіту п. міністра загран. справ з перебігу женевських нарад, сойм стверджує, що найкращим доказом мировости („покойовосці") Польщі булоб приноровлення нею права народів на самовизначення супроти українського і білоруського народів та повного занехання дотеперішньої екстермінаційної політики у відношенню до т. зв. національних меншостей".

За тією резолюцією голосували лише Українці, Жиди і „Визволене".

Мотивуючи цю резолюцію, пос. Хруцький звернув увагу, що женевський протокол і локарнська умова упорядкували відносини на заході, але східна проблема все ще відкрита. Польща не повинна забувати цього. Один польський історик з ідеольоґією правиці, оцінюючи польську політику відносно українських і білоруських земель, признає сам вже, що ці землі для Польщі вже втрачені. Росія багато сильнійша від Польщі, а створює вже завязок української державности. Тимчасом у Польщі про це глухо...

ЖАРТИ.

Професор при іспиті студента: Що то є обманство?

Студент: Обманством є, приміром, коли пан професор спалять мене при іспиті.

Професор: Якто?

Студент: Бо згідно з карним правом обман поповнює той, хто використовує несвідомість другого, щоби йому заподіяти шкоду.

—o—

— За десять хвиль мушу бути на залізничій стації. Чи то можливе?

— Певно. Я дам скоро коневи води, а пан тимчасом хай біжать наперед.

—o—

Малий Івась був нечемний і за кару не вільно йому було відізватися підчас цілого обіду. Підчас обіду післали його до пивниці, щоби з бочки вточив вина для батька.

По обіді батько позволив синови говорити.

— Слава Богу, — каже Івась — що нарешті можу сказати, що я не міг закрутити чопа в бочці.

—o—

Гарні привички.

В спальнім зелізничім вагоні один подорожний хропів цілу ніч. Рано докоряє йому за те другий подорожний:

— Гарні привички маєте ви, цілісеньку ніч хропіли ви!

— А ви також не ліпші привички маєте: що три хвилі говорили ви: Пст!

Двозначність.

Один пан стрінувся після довгих літ із панею, яку старався взяти за жінку.

— Чи пригадуєте собі — питається ця жінка — як ви старалися о мою руку, а я дала вам гарбуза.

— Памятаю, цеж найгарніший спомин з мого життя.

—o—

Пані: Ах, пане лісничий, що то міг би оповісти цей старезний дуб, як вмів би говорити!

Лісничий: Сказав би: „Даруйте, але я не є дуб, лише сосна!"

—з—

— Що то, касієра нема? Він може знову пійшов погуляти собі трохи?

— Ні, пане, зовсім противне: він сидить (в арешті).

—o—

Вдячна роля.

— Пане директор, чи ролю, яку ви мені визначили, подобається публиці?

— Гадаю, що так, ви вмираєте вже в першій дії.

—o—

Знавець.

На малім кораблі, що їхав до Індій, був теж один моряк, що дуже вихвалювався, будьто би він знав це море як свою кишеню.

Керманич корабля: То певно знаєте, де в якім місці є підморська скеля?

Моряк: Ще-й як! (в тій хвилі корабель ударив у підморську скелю). Ось бачите, вже є одна скеля.

—o—

— Не знаю, що є з моєю жінкою, цілий день жадає грошей. Встане рано, жадає грошей, верну з офісу, жадає грошей, вечером, як іду до клюбу, жадає грошей!

— Щож вона робить із стільки грішми?

— Або я знаю? Або я їй даю?!

—o—

Паштет з куропатви.

— Що ви тут робите, як вам поводиться?

— Маю тепер фабрику паштетів із куропатв.

— Так? Якжеж іде вам бизнес? — Скільки берете за фунт паштета?

— Пядьдесять центів.

— Так дешево, як жеж то можливо?!

— Та бо я мішаю до паштетів кінське мясо.

— Ага, так! А в якій пропорції.

— Беру все однакову скількість: одну куропатву — одного коня.

Столяр (до челядника): Чи не казав я тобі вважати, коли кляйстер закипить і зачне переливатися з горшка?

Челядник: Я вважав, прошу пана. То було точно чверть на десяту.

—o—

— Відколи мій чоловік пізнав страшні наслідки алькоголю, не візьме й каплі до уст.

— Ну до чорта, то він такий енерґічний?!

— Ні, я така енерґічна.

—o—

Одна пані в товаристві спитала раз астронома Флямаріона:

— Чи не могли би ви мені сказати, що є поза місяцем?

— Не знаю, моя пані.

— А чому тепер по війні маємо стільки дощів?

— Не знаю, моя пані.

— Чи памятаєте останній баль на Марсієнс? Чи костюми згоджувалися з історичними одягами?

— Не знаю, моя пані.

— Ви жартуєте, любий пане, бо инакше до чого мало би служити вам знання?

— Не знаю, моя пані.

—o—

Видавець читає сторону поеми, яку поет-письмака приніс йому до друку.

— Ви кажете, що ви нікому ще не читали тих поезій?

— Нікому.

— А чомуж маєте підбите око?

—o—

Мисливець вийшов на лови з приятелями і впав жертвою тигра. Приятелі зателеґрафували до родини про сумну подію.

— Прошу прислати його тіло — відповіла родина.

Приятелі прислали в клітці величезного живого тигра.

Знову телеграма:

— Ми одержали тигра, а деж тіло нашого сина?

Відповідь:

— Син в середині тигра.